

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

О С В Р Т

**за работата на Уставниот суд на Република Македонија
од 1 јануари 2007 до 31 декември 2007 година**

Скопје, јануари 2008 година

О С В Р Т

за работата на Уставниот суд на Република Македонија од 1 јануари 2007 до 31 декември 2007 година

I. ВОВЕДНИ НАПОМЕНИ

Уставниот суд на Република Македонија во периодот од 1 јануари 2007 заклучно со 31 декември 2007 година, својата функција ја извршуваше во рамките на надлежностите утврдени во членот 110 од Уставот според кој Уставниот суд е надлежен да:

- одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите;

- ги штити слободите и правата на човекот и граѓанинот што се однесуваат на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, политичкото здружување и дејствување и забраната на дискриминација на граѓаните по основ на пол, раса, верска, национална, социјална и политичка припадност;

- решава за судирот на надлежностите меѓу носителите на законодавната, извршната и судската власт;

- решава за судирот на надлежностите меѓу органите на Републиката и единиците на локалната самоуправа;

- одлучува за одговорноста на претседателот на Републиката;

- одлучува за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и на здруженијата на граѓаните и

- одлучува за други прашања утврдени со Уставот.

При извршување на работите од својата надлежност Судот во овој период, покрај квалитетот, ја обезбеди и потребната ефикасност и ажурност во своето работење. Судот во 2007 година одржа 34 седници, 1 подготвителна седница и 2 консултативни разговори.

На 30 октомври 2007 година претседателот на Судот г-дин Махмут Јусуфи и судијата д-р Бајрам Положани поднесоа оставки на функцијата судија на Уставниот суд на Република Македонија. Истовремено Махмут Јусуфи поднесе оставка на функцијата претседател на Уставниот суд на Република Македонија.

Уставниот суд на Република Македонија врз основа на член 109 став 3 од Уставот на Република Македонија и член 7 став 1 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија на седницата одржана на 1 ноември 2007 година со двотретинско мнозинство од вкупниот број на судии го избра судијата д-р Трендафил Ивановски за Претседател на Уставниот суд на Република Македонија.

По поднесените оставки на двајцата судии, во втората половина од годината Судот работата ја извршуваше во неполн состав од 7 судии.

И оваа 2008 година Судот, ја отпочна работата во намален состав за уште еден судија, поради заминувањето на Мирјана Лазарова Трајковска која беше избрана за судија во Европскиот суд за човекови права во Стразбур.

II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ЗА ПОСТАПКАТА И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ

Во периодот од 1 јануари 2007 година заклучно до 31 декември 2007 година Судот постапуваше, односно во работа имаше вкупно **378** предмети. Од тие, **270** предмети се примени во текот на 2007 година, а **108** се пренесени како незавршени од претходната 2006 година. Од вкупниот број на предмети во работа во текот на годината беа завршени **255** предмети, а останаа незавршени **122** предмети од кои **120** предмет од 2007 година, **2** предмети од **2006** година.

1. Структурата на **270**-те предмети кои се примени во текот на 2007 година, според подносителите на иницијативите е следна: **196** иницијативи беа поднесени од граѓани, **6** од политички партии, **12** од претпријатија и други организации и заедници, **24** од

органиците на единиците на локалната самоуправа, **15** од здруженија на граѓани, **7** од Владата на Република Македонија, **8** од други органи и организации.

Судот во **2** предмети поведе постапка по сопствена иницијатива, а уште во десетина предмети Судот поведе постапка по сопствена иницијатива по повод веќе поднесена иницијатива од страна на други подносители.

2. Структурата на предметите, според видот на актот чија уставност, односно уставност и законитост беше оспорувана, во текот на овој период е следната: **155** предмети се однесуваа за оценување на уставноста на закони; **1** предмет за статути; **3** предмети за колективни договори; **25** предмет за акти на Владата и министерствата; **42** предмети за акти на органиците на локалната самоуправа; **9** предмети за акти на јавни претпријатија; **7** предмети за акти на јавни служби; **7** заштита на слободи и права на граѓани и **18** предмети за акти на други органи.

3. Во однос на прашањата што се уредуваа со оспорените акти состојбата е следна:

Од вкупно **270** предмети примени во текот на 2007 година, **19** беа од областа на финансиите, надоместоците и придонесите; **12** од областа на урбанизмот, **6** од областа на комуналните дејности; **19** од областа на работните односи, **9** од областа на пензиското и инвалидското осигурување; **21** предмети од областа на социјалната заштита и здравственото осигурување, **9** од областа на имотно правните односи (правна заштита на сопственоста), **6** од областа на стопанството, **27** од областа на локалната самоуправа, **8** од областа на одбраната и безбедноста, **10** од областа на образованието и културата, **18** од областа на правосудството, адвокатурата и нотаријатот, **4** од областа на јавните давачки, **3** од областа на јавното информирање, **1** од областа на на судир на надлежност, **12** од областа на слободите и правата и **86** од друга област.

Од вкупно **378** те предмети кои беа во работа, Судот во текот на 2007 година постапката ја заврши по **255** предмети. По **122** предмети таа не е завршена, така што овие предмети се пренесени за работа во тековната 2008 година. Од незавршените **122** предмети, **120** предмет се од 2007 и **2** предмети од 2006. Во бројката на незавршени предмети спаѓаат и оние по кои постапката е поведена но конечно не е завршена.

Според видот на актите, односно начинот на кој е завршена постапката по предметите во текот на 2007 година состојбата е следна. Од вкупно 255 решени предмети, Судот:

- со одлука за укинување на закони и други прописи односно на одделни нивни одредби заврши **51** предмет;
- со одлука за поништување заврши **12** предмети;
- со одлука за одбивање **1** предмет;
- со одлука за утврдување **1** предмет;
- со решение за неповедување на постапката за оценување на уставноста на законите односно на уставноста и законитоста на другите прописи заврши **96** предмети;
- со решение за отфрлање на иницијативите односно барањата заврши **82** предмети;
- со запирање на постапка **1** и
- по член 16 од Деловникот за работата на Уставниот суд на Република Македонија, се завршени **11** предмети. Тоа се оние кои не беа јасни и прецизни, а нивните подносителите не ги прецизираа во рокот определен од Судот.

Од изнесените податоци произлегува дека Судот во **161** случај одлучил мериторно, а во **82** случаи одлучил со решение за отфрлање на иницијативата односно барањето. Значителниот број на предмети завршени со решение за отфрлање на иницијативите односно барањата се должи пред се на фактот што во текот на 2007 година на Судот му беа доставувани иницијативи за оценување на уставноста и законитоста и на акти за кои согласно член 110 од Уставот на Република Македонија Судот не е надлежен да одлучува. Во овој број се и **7** барања за заштита на слободите и правата поднесени до Судот, но во сите овие случаи се работеше или за слободи и права за чија заштита не е надлежен Уставниот суд или за неблагоприятно поднесени барања според Деловникот за работа на Судот.

Од вкупната анализа на податоците произлегува и тоа дека Судот во текот на 2007 година, како и во претходните, најголем дел од својата работа во извршување на неговите уставни надлежности, посветил на оценување на согласноста на законите со Уставот. Меѓутоа, она што посебно треба да се истакне е дека бројот на оспоруваните и оценуваните закони во 2007 година, слично како и во минатата година, е мошне голем, што му даде и посебен белег на работењето на Судот во овој период.

III. СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАЗЕМАНИ ПРИ ОЦЕНУВАЊЕ НА ОСПОРЕНИТЕ ЗАКОНИ И ДРУГИ ПРОПИСИ

1. Одлуки за поништување или укинување на закони и други прописи

Во периодот од 1 јануари до 31 декември 2007 година, како што е веќе истакнато, Судот со одлука за поништување или укинување на закони и други прописи заврши вкупно 63 предмети.

а) Судот интервенираше во повеќе **закони** од различни области и тоа:

- Судот го укина член 29 став 2 во делот „висината, критериумите“ од **Законот за социјалната заштита** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/1997, 16/2000, 17/2003, 65/2004, 62/2005 и 111/2005). (У.бр. 99/2006)

Судот изрази став дека утврдувањето на кругот на корисници на правото на социјална парична помош и определувањето на рамките во кои може да се движи висината на средствата за парична помош, се суштински елементи кои го определуваат правото на социјална парична помош и како такви единствено можат да бидат утврдени со закон.

- Судот ги укина членовите 6 и 7 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/2006) (У.бр. 151/2006)

Во одлуката Судот изрази став дека при уредување и предвидување на општите и посебните услови за стекнување право на семејна пензија, законодавецот мора подеднакво да се однесува кон сите граѓаните што се наоѓаат во иста правна положба, така што со одредувањето на времетраењето на брачната заедница како посебен услов за стекнување на право на семејна пензија, се

повредува едно од основните граѓански слободи и права предвидени во членот 9 од Уставот на Република Македонија.

- Судот го укина член 36-а став 1 во делот: „и проценетата пазарна вредност на имот“ од **Законот за спречување на корупцијата** („Службен весник на Република Македонија“ бр.28/2002 и 46/2004) (У.бр. 160/2006)

Укинувајќи ја делумно одредбата, Судот изрази став дека таа не е во согласност со начелото на правната сигурност на граѓаните, бидејќи граѓаните ги доведува во меѓусебна нерамноправност, односно во ситуација да платат данок чија висина се определува не според вредноста на имотот во времето на неговото стекнување, туку според вредноста на имотот во моментот кога се испитува имотната состојба на лицата од членот 34 од Законот. На тој начин еден ист имот ќе има различна вредност зависно од времето кога се утврдува вредноста на неговото стекнување, односно вредноста на имотот од времето на стекнувањето ќе се разликува од пазарната вредност во моментот на проценувањето на тој имот.

- Судот ги укина член 15 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование** („Службен весник на Република Македонија“ бр.35/2006) и **Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование** („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/2006). (У.бр. 70/2006)

- Во овој предмет Судот расправаше за прашањето за уредување на видот и степенот на стручната подготовка на наставниците и другиот кадар како услов за вршење на определени работи во сферата на основното образование и заведе став дека промената на режимот на уредување на односите во оваа област државата треба да го обезбеди на начин кој подразбира избраните мерки да бидат соодветни на целите и причините поради кои тие се предвидуваат, за да не се доведе во прашање, или во поголем обем да не се загрози, правната сигурност и веќе стекнатите права и интереси на субјектите на кои се однесуваат тие мерки. Понатаму при уредување на преодниот режим законодавецот исто така треба да има ист, а не различен однос, односно пристап во сите идентични и слични случаи, односно прашања.

- Судот го укина член 77 став 7 од **Законот за извршување** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2005, 50/2006 и 129/2006) (У.бр. 185/2006)

Предмет на уставно судска анализа во овој предмет беше правото на судска заштита поради неправилности во текот на извршувањето. Судот во овој предмет изрази став дека ефикасното спроведување на правдата не може да биде на штета на заштитата на човековите слободи и права, меѓу кои е и правото на жалба, односно дека одлуката на претседателот на основниот суд по приговорот за отстранување на неправилности при извршувањето има карактер на првостепена судска одлука во смисла на Амандманот XXI точка 1 од Уставот, така што недозволувањето на жалба против таквата одлука не е во согласност со овој Амандман од Уставот.

- Судот го укина член 117 став 2 во делот: „согласно со акт на Владата на Република Македонија“ од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005) (У.бр. 111/2006)

Во одлуката за укинување Судот изрази став дека максималното траење на прекувремената работа се однесува на остварувањето на правата на вработените и нивната положба воопшто и како такво не може да биде предмет на уредување на подзаконски акт на Владата, туку само на закон и колективен договор согласно член 32 од Уставот.

- Судот го укина делот: „од ставот 1 на овој член“ од членот 104 став 2 од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005) (У.бр. 170/2006)

Укинатиот дел од одредбата Судот го оцени како спротивен на владеењето на правото како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија, од причини што во него е содржано повикување на одредба што е одстранета од правниот поредок така што и не постои логична, правно функционална целина меѓу двете норми.

- Судот, исто го укина член 181 став 4 во делот: „жалба“ од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005) (У.бр.188/2006)

Постапката за заштита на права пред суд, не се поведува со жалба, како што било предвидено во оспорениот дел на членот од Законот за работните односи, туку со тужба.

- Судот го укина член 31 став 1 од **Законот за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води** („Службен весник на Република Македонија“ бр.68/2004 и 28/2006) (У.бр. 199/2005)

Судот изрази став дека наметнувањето на обврска на правните и физичките лица кои произведуваат, преработуваат и вршат промет со прехранбени производи и пијалоци, а кои се лоцирани на просторот опфатен со урбанистичкиот план на општината и градот Скопје, да се прикучат и да ја користат водата од водоснабдителниот систем со кој управува давателот на услугата, не е во согласност со слободата на пазарот и претприемништвото и владеењето на правото како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија.

- Судот го укина член 57 во делот „а ќе се применува од 1 јануари 2005 година“ од **Законот за заштита на конкуренцијата** („Службен весник на Република Македонија“ бр.4/2005 и 70/2006) (У.бр. 133/2006).

Одредбата од законот со која е предвидено дека законот ќе се применува пред да биде објавен не е во согласност со забраната на повратно дејство на законите од член 52 став 4 од Уставот.

- Во текот на 2007 година Судот во неколку предмети ја оценуваше уставноста на одделни одредби од **Законот за политичките партии**, односно измените и дополнувањата на овој закон при што интервенираше со три одлуки. Со одлуката У.бр. 23/2007 Уставниот суд ги укина член 1 став 3, член 2 став 2 и член 12 став 3 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за**

политичките партии („Службен весник на Република Македонија“ бр.5/2007) (У.бр. 23/2007).

Судот утврди дека со исправката направена од Законодавно правната комисија со која се заменува текст на законска норма кој има карактер на измена на нејзината диспозиција се надминува карактерот на исправката, без да се спроведе нова собраниска постапка за изменување на Законот, без таа измена да биде прогласена со указ од страна на претседателот на Републиката и без да се предвиди уставно утврдениот рок за влегување во сила на таквата измена се повредуваат начелото на владеење на правото, уставните норми за поставеноста на Собранието во системот на власта, положбата и надлежноста на претседателот на Републиката утврдена со Уставот како и примената на начелото на *vacatio legis*.

Со утврдениот начин на проверување на веродостојноста на потписите на граѓаните основачи на политичка партија пред Министерството за правда како дел од извршната власт се повредува начелото на слобода на политичко здружување и дејствување утврдено во член 20 од Уставот.

Предвидувањето на рокот од 45 дена во кој партијата треба да се пререгистрира односно да обезбеди доволен број на лица оснивачи во услови кога цензусот на лица кои можат да се јават како основачи на политичка партија е покачен од 500 на 1000 лица е нереален и прекраток и може да доведе до згаснување на политичката партија што е недопуштено во едно демократско општество.

- Понатаму, Судот го поништи членот 13 во делот: „освен членот 3 од овој Закон кој ќе се применува од 1 јануари 2007 година“ од **Законот за изменување и дополнување на Законот за политичките партии** („Службен весник на Република Македонија“ бр.5/2007) (У.бр. 12/2007)

Со оглед на тоа што оспорената одредба од Законот предвидува дека законот влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“ (24 јануари 2007 година), освен членот 3 од овој закон кој ќе се применува од 1 јануари 2007 година, таа не е во согласност со Уставот од причини што законите не можат да имаат повратно дејство.

- Судот, исто така, го укина член 10 став 2 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за политичките партии** („Службен весник на Република Македонија“ бр.5/2007) (У.бр.15/2007).

Укинувајќи ја одредбата, Судот изкажа став дека недоставувањето до надлежниот суд список на неопходен број на членови потребни за регистрација на политичка партија, како доказ за опстојување на една политичка партија на политичката сцена, не може да претставува противправно дело за кое може да се изрече прекршочна санкција на политичката партија и одговорното лице на партијата, поради тоа што определувањето на наведеното дејствие како прекршок во правниот поредок на Република Македонија ги доведува во прашање слободата на политичкото здружување и организирање и начелото на владеење на правото, како темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија.

- Судот го укина членот 4 став 3 од **Законот за регистрирање на готовински плаќања** („Службен весник на Република Македонија“ бр.31/2001, 42/2003, 47/2003, 40/2004, 70/2006 и 126/2006) (У. бр. 236/2006)

Судот оцени дека ослободувањето од обврската да се плати доброто предмет на купопродажба или направената услуга во случај кога даночниот обврзник не издава фискална сметка не е во согласност со владеењето на правото и слободата на пазарот и претприемништвото, како темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија утврдени во членот 8 став 1 алинеја 3 и 7 од Уставот.

- Овој закон повторно беше предмет на уставно-судска оценка, така што со Одлуката У.бр. 49/2007, Судот го укина членот 23 од **Законот за регистрирање на готовински плаќања** („Службен весник на Република Македонија“ бр.31/2001, 42/2003, 47/2003, 40/2004, 70/2006 и 126/2006).

Имено, Судот оцени дека не е во согласност со владеењето на правото, како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија, прекршочно да се казнува граѓанинот, потрошувач кој во моментот на контрола не поседува фискална сметка, меѓу другото и од причина што со вака предвиденото казнување во никој случај не може да се реализира уставната обврска на граѓаните од членот 33 од Уставот.

- Судот го укина член 132 алинеја 1 во делот „ во државните органи и јавните служби“ од **Законот за водите** ("Службен весник на Република Македонија" бр. 4/1998, 19/2000, 42/2005 и 46/2006) (У.бр. 58/2006).

- Утврдувањето обврска за плаќање јавна давачка - надомест за води по основ на работен однос само за граѓаните вработените во државните органи и јавните служби, а не и за другите вработени граѓани, ги доведува во нерамноправна положба пред законот граѓаните во зависност од тоа каде се вработени - во јавниот или во приватниот сектор, што не е во согласност со член 9 став 2 од Уставот на Република Македонија

- Судот го укина член 83 став 2 во делот „најмногу до први кат“ од **Законот за градење** („Службен весник на Република Македонија“ бр.51/2005) (У.бр. 76/2006).

Со ограничувањето на пренамената на дел од објектот да може да се врши најмногу до први кат, а не и на другите катови, граѓаните се доведуваат во нерамноправна положба во поглед на користењето на правото за пренамена утврдено во оспорената законска одредба. Имено, според Судот користењето на ова право не може да се условува со катот на кој се наоѓа стан, дел од стан и сл., туку со објективните услови преку кои ќе се изврши пренамената од станбен во деловен простор, бидејќи иако овој услов е објективен, сепак не може да се прифати дека со ограничувањето на пренамената на станбен простор во деловен и обратно најмногу до први кат се обезбедува правото на мирно и непречено користење на становите од страна на поширок круг на лица - сопственици на станови што живеат во ист објект.

- Судот го укина член 132 од **Законот за вршење на нотарските работи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/1996, 25/1998 и 66/2006) и **Правилникот за нотарска тарифа донесен од Собранието на Нотарската комора на Република македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр.26/2002) (У.бр. 232/2006).

Во Одлуката Судот изрази став дека даденото овластување со оспорената законска одредба на Нотарската комора

во согласност со Министерството за правда да ги пропишуваат и критериумите за определување на наплатувањето на наградата и висината и надоместокот на трошоците во вршењето на службените дејствија на нотарот, значи навлегување на извршната во законодавната власт, што е спротивно на Уставот.

Овластувањето на Собранието на Нотарската комора со подзаконски акт да ја пропишува наградата за работата и на надоместокот на трошоците во вршењето на службените дејствија од делокругот на работата на нотарот, нема уставна основа од причини што во Законот за вршење на нотарските работи не се содржани критериуми и мерила во однос на ова прашање.

- Од истите причини Судот ги укина членовите 103 став 1 точка б) и 138 од новиот **Закон за нотаријатот** („Службен весник на Република Македонија“ бр.55/2007) (У.бр. 134/2007).

- Судот го укина членот 36 став 4 од **Законот за медијација** („Службен весник на Република Македонија“ бр.60/2006 и 22/2007) (У.бр. 34/2007).

Кога во оспорената одредба се определува рок за донесување на подзаконски акт и таа одредба се поврзува со непостоечка законска норма, оспорената одредба го изменила својот карактер од преодна во материјална одредба и постои опасност истата да послужи како законски основ за донесување на подзаконски акт, со што истата не е во согласност со членот 8 став 1 алинеја 3 и 4 од Уставот на Република Македонија.

- Судот го укина член 5-а став 1 во делот „во објектите кои се оддалечени од претшколските и школските воспитно-образовни установи на растојание помало од 50 м.“ од **Законот за заштита од пушењето** („Службен весник на Република Македонија“ бр.36/1995, 70/2003, 29/2004 и 37/2005) (У.бр. 39/2006).

Судот оцени дека во услови кога во целината на Законот за заштита од пушењето е изречена генерална мерка за забрана на цигари и тутун на лица помлади од 18 години, дополнителното ограничување на продажба на цигари претставува економско ограничување и попречување на правото на слобода на пазарот и

претприемништвото, односно не е во согласност со едно од основните права од областа на економските односи гаранитрано во член 55 од Уставот.

- Судот го укина член 4 од Законот за изменување и дополнување на **Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност** („Службен весник на Република Македонија“ бр.50/2006) (У.бр. 119/2006).

- Според Судот, не е спорно дека законодавецот при промена на режимот на уредување на односите во одделна област може да го уреди преминот од стариот во новиот режим, како што впрочем и го направил со оспорената одредба од членот 4 од Законот. Меѓутоа, државата овој премин треба да го обезбеди на начин што нема да ги доведува во прашање, или да не се загрози правната сигурност и веќе стекнатите права и интереси на кои тие се однесуваат.

- Судот го укина член 56 став 2 во делот: „при што одлуките на Управниот одбор се сметаат за донесени само ако за нив позитивно гласале и претставниците од членот 55 став 3 на овој закон“ од **Законот за здравственото осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007 и 36/2007) (У.бр. 167/2006)

Со воспоставувањето на посебниот начин на донесувањето на одлуките на Управниот одбор предвиден во оспорената одредба од Законот, всушност во секој момент членовите на Управниот одбор кои имаат посебен статус во однос на донесувањето на одлуките, можат да ја блокираат работата на Фондот и без нивна согласност Управниот одбор не може да ги донесува одлуките согласно надлежностите утврдени во Законот, односно не може да функционира.

- Судот го укина член 57 став 2 во делот „или странско“ од **Законот за здравственото осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006 и 18/2007) (У.бр. 40/2007).

Фондот за здравствено осигурување претставува јавна институција основана за спроведување на задолжителното здравствено осигурување, поради што работоводната функцијата - директор на Фондот за здравствено осигурување, претставува јавна функција која по својот карактер и значење спаѓа во групите на јавни функции чие извршување се доверува на граѓаните-државјани на Република Македонија, а не и на странски лица.

- Судот го укина членот 1 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за здравственото осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.84/2005) (У.бр. 45/2006).

Судот оцени дека законското решение Фондот за здравствено осигурување да ги обезбедува основните здравствени услуги само по однос на осигурениците што оствариле здравствена услуга во здравствените установи со кои Фондот склучил договор го доведува во прашање уставно и законски гарантираното право на граѓаните на Република Македонија на здравствена заштита, како и правото слободно, по сопствен избор да се определат во каков вид на здравствена уставова ќе го остварат правото на здравствено осигурување.

- Судот ги укина членовите 3, 4 и 5 од Законот за изменување и дополнување на **Законот за здравствена заштита** („Службен весник на Република Македонија“ бр.5/2007) (У.бр. 28/2007)

Во својата содржина правото на работа ја опфаќа и слободата на работата што значи и отсуство на секаков вид на ограничување на движењето на човекот во работата и во врска со работата. Слободата на работата, од друга страна пак, значи еден вид забрана на општествените субјекти да му наметнат на човекот работење на определено работно место. Оттука, логично е дека човекот е потполно слободен во поглед на времето, местото, облиците и субјектите со кои ќе го здружи својот труд. Но, оспорените законски решенија токму го чинат спротивното, односно вршат ограничување на слободата на работа на здравствените работници по истекот на работното време, односно во нивното слободно време кое е на штета и на здравствените работници и на осигурениците. Имено, дополнителната работа, според Судот е само сегмент на работното и професионално ангажирање на граѓаните кое не влијае на остварувањето на правото на работа, поради што право е на секој

здравствен работник сам да се определи дали, каде и како ќе дава дополнителни здравствени услуги, што според Судот не може да се допушти таа слобода на работа да се ограничува со закон, како што е сторено со оспорените одредби.

- Судот ги укина член 14 став 3, член 27 став 8 и член 227 ставови 2 и 3 од **Законот за хартии од вредност** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/2005) и **Тарифникот за содржината и висината на одделни надоместоци што ги наплатува Комисијата за хартии од вредност** („Службен весник на Република Македонија бр. 76/2006) (У.бр. 66/2006)

Судот утврди дека даденото законско овластување на Комисијата за хартии од вредност да ја утврдува висината на надоместоците што таа ги наплатува, при отсуство на критериуми и рамка врз основа на кои би се утврдувала нивната висина во Законот за хартии од вредност, остава можност за арбитражност и води кон утврдување на права и обврски на граѓаните и правните лица со подзаконски акт што е спротивно на уставното начело на владеењето на правото.

- Судот го укина членот 112 став 4 и став 5 од **Законот за хартии од вредност** („Службен весник на Република Македонија“ бр.95/2005 и 25/2007) (У.број. 48/2006)

Судот оцени дека со оспорените законски одредби се врши ограничување на правото за вршење на работа на брокер на лице кое било осудувано за кривично дело, кое ограничување не е последица што произлегува од извршувањето на изречена кривична санкција, односно казна, туку претставува дополнителна последица што граѓаните ја трпат по основ на осудуваноста, а која настапува по сила на закон.

- Судот ги укина член 36 став 1 во делот: “и не смее да биде лице кое е:“ и член 77 став 1 во делот: “а не смее да биде лице кое е:“, заедно со точките а) и б) од наведените членови; член 47 став 3 точка б) алинеја 2 и точката г) и членот 89 став 3 точка б) алинеја 2 освен во делот: „ Во случај на бришење на осудата од точката б) на овој став, соодветно се применуваат одредбите од Кривичниот законик.“ и точката г) и член 183 став 3 точка ж) и точката з) и став 5 точка и) од **Законот за хартии од вредност** ("Службен весник на Република Македонија" бр.95/2005 и 25/2007) (У.број. 214/2005)

Законодавецот постапил спротивно на член 8 став 1 алинеја 3, член 13 став 1 и член 14 став 1 од Уставот кога пропишал настапување на правна последица на осудата автоматски по сила на закон, бидејќи истата се исцрпува на релација казнивото дело и судски изречената казна за неговиот сторител и натамошни последици од неговото извршување, односно од осудата за тоа дело кои се состојат во ограничување на правата на граѓаните не се допуштени, освен ако тоа не е изречно утврдено со Уставот.

- Од истите причини Судот го укина членот 101 став 3 точка б), освен во делот: „Во случај на бришење на осудата од точката б) на овој став, соодветно се применуваат одредбите од Кривичниот законик.“ и точката в) од **Законот за хартии од вредност** ("Службен весник на Република Македонија" бр.95/2005 и 25/2007) (У.број. 220/2005)

- Судот го укина членот 36 став 1 алинеја 6 од **Законот за надворешни работи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.46/2006) (У.број. 80/2006)

Законската одредба со која се врши ограничување на достапноста на одредена функција, а кое ограничување настапува како правна последица од осуда по сила на Законот, а не како индивидуална казна (забрана) што ја изрекува суд во рамките на видовите казни, не е во согласност со членовите 8 став 1 алинеи 1, 3 и 4, 9, 13 став 1, 14 став 1, 23, 25 и 51 во врска со член 54 од Уставот.

- Судот го укина **Законот за решавање на судирите на законите со прописите на други земји во определени односи** („Службен лист на СФРЈ“ бр. 43/1982 и 72/1982) (У.број. 127/2006)

Постојните, втемелени вредносни принципи и организационата поставеност на органите на државната власт востановени со Уставот на Република Македонија, од една страна, како и термилошката неусогласеност во Законот во однос на Уставот на Република Македонија, како последица на времето на неговото донесување, од друга страна, претставуваат основ Законот за решавање на судирите на законите со прописите на други земји во определени односи, („Службен лист на СФРЈ“ бр. 43/1982 и 72/1982) да биде укинат како несогласен со Уставот на Република Македонија.

- Законот за даночната постапка беше исто така предмет на уставно-судска оценка во неколку предмети. Со одлука У.бр. 228/2006 Судот го укина членот 109 од **Законот за даночната постапка** („Службен весник на Република Македонија" бр.13/2006)

Судот оцени дека е спротивно на владеењето на правото и поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска кога упатната норма не ги содржи основните контурите на она што треба да биде предмет на уредување во друг закон и од неа не може со сигурност да се утврди кој орган и во кои случаи презема одредени дејствија.

- Понатаму, со Одлука У.бр. 237/2006 Судот ги укина член 60 став 1 во делот: „и други лица мораат“, член 68, член 121 став 2 и член 179 став 2 во делот „со казна затвор од 30 до 90 дена и“ од **Законот за даночната постапка** („Службен весник на Република Македонија бр. 13/2006);

Судот оцени дека обврската за давање информации потребни за утврдување на фактите битни за оданочување што Законот за даночна постапка ја предвидува за трети лица кои не се учесници во даночно правниот однос, создава правна несигурност на граѓаните и можност за арбитражност и не е во согласност со уставното начело на владеењето на правото како и уставно загарантираното почитување и заштита на приватноста на личниот и семејниот живот, на достоинството и угледот на секој граѓанин.

Барањето изјава под заклетва од страна на даночниот обврзник или од трети лица пред Управата за јавни приходи, при што таа добива карактер на доказно средство за разјаснување на факти битни за оданочување е спротивно на уставното начело на владеењето на правото.

Иако воспоставувањето на даночна дисциплина е легитимна цел на државата, конкретната мерка преку која законодавецот сакал да ја оствари оваа цел е непропорционална, од причина што претставува повеќекратно оптоварување на граѓанинот по ист основ – задоцнување со плаќањето на данокот. Имено, зголемувањето на даночниот долг за 10% поради неплаќање на данокот во определниот рок, во услови кога Законот предвидува плаќање на камата од камата во висина од 0,05% за секој ден задоцнување и еднократна посебна такса во висина од 5% од износот кој треба да биде наплатен во присилната наплата не е во согласност со уставното начело на владеењето на правото.

За прекршоците предвидени во Законот за даночната постапка не можат да се изрекува казната затвор, бидејќи согласно Законот за прекршоците во казнено-правниот систем на Република Македонија казна затвор за прекршоци не може да се изрече.

- Судот ги укина член 9 став 5 алинеја 3 и член 26 став 9 во делот „или оперативна инструкција донесена од страна на директорот“ од **Законот за Управата за јавни приходи** („Службен весник на Република Македонија“ број 81/2005) (У.бр. 169/2006)

Престанокот на извршувањето на функцијата директор, односно заменик на директорот на Управата за јавни приходи поради осуденост за кривично дело, може да биде предвидена како правна последица само за осуденост за конкретно дефинирани кривични дела за кои на сторителот со правосилна судска пресуда му е изречена казна затвор.

Уредувањето на начинот и постапката за проверка на работните способности и процедурата за започнување на вработувањето во Управата за јавни приходи може да биде предмет на уредување со закон и колективен договор, а не и со оперативна инструкција на директорот, односно со подзаконски акт донесен од директорот.

- Судот го укина член 48 став 2 во делот „со Одлуката за именување на Комисијата, Владата ја определува висината на надоместокот за работа на Комисијата која се исплаќа од страна на Централниот регистар“ од **Законот за едношалтерски систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица** („Службен весник на Република Македонија“ бр.84/2005) (У.број. 68/2007)

Во услови кога законот не содржи никакви критериуми врз основа на кои Владата на Република Македонија ќе го утврди надоместокот на членовите на Комисијата кои одлучуваат во втор степен по жалба на субјектот кој учествувал во постапката за упис во Централниот регистар, произлегува дека утврденото овластување на Владата во оспорениот член 48 став 2 не е во функција на разработка односно операционализација на законските одредби заради нивно извршување, туку води кон утврдување на право и обврски на граѓаните и правните лица со подзаконски акт и остава можност за арбитражност и мешање на извршната во законодавната власт што не е во согласност со Уставот.

- Судот го укина член 25 став 2 и член 32 став 2 алинеја 4 во делот „е осуден за кривично дело за кое што е предвидена казна затвор во траење подолго од шест месеца“ од **Законот за радиодифузна дејност** („Службен весник на Република Македонија“ бр.100/2005 и 19/2007) (У.број. 126/2006).

Барањето на изјава од кандидат за околноста дали постојат пречки за членство во советот за радиодифузија се сведува на барање изјава за неговата осудуваност или неосудуваност, па иако изјавата не се бара во кривично правен контекст, обврската за нејзино соопштување има ефект врз однесувањето на поединецот, што е проблематично како од аспект на заштита на човековото достоинство, така и од аспект на презумпција на невиност на која се надоврзува забраната од лицето да се бара доказ за осудуваност или неосудуваност. Утврдувањето на тој факт за едно лице не може да биде обврска за поединецот кој е во прашање туку за надзорниот орган што одлучува во конкретниов случај за избор на кандидатот, а на кој му стои на располагање службена казнена евиденција.

Законската норма според која член на Советот ќе биде разрешен и пред истекот на мандатот за кој е избран односно ќе биде разрешен ако е осуден за кривично дело за кое што е предвидена казна затвор во траење подолго од шест месеца, претставува ограничување на можноста членот на Советот да продолжи да ја врши функцијата и не е последица што произлегува од извршувањето на изречената кривична санкција, туку претставува дополнителна последица што граѓаните ја трпат по основ на осудуваност, а која настапува по сила на Законот, а не како индивидуализација на казната што ја изрекува судот.

- Судот го укина член 12 од **Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија за 2007 година** („Службен весник на Република Македонија“ бр.139/2006) (У.број. 20/2007)

Со оспорената одредба од Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија се обезбедувало плаќање на посебен надомест, како посебно право на одредена група функционери од централната власт, за приватни намени кои општо се однесувале на одржувањето на нивните имоти во странство и долговите на тоа одржување, што ги доведува во прашање целите на Законот, за рационално и економично трошење на буџетските средства, а со тоа не се обезбедувала правната сигурност на граѓаните што е елемент на уставниот принцип на владеење на правото.

- Судот го укина членот 42 во делот „само една“, од **Законот за енергетика** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2006 и 36/2007) (У.број. 201/2006)

Регулацијата на државата во економската сфера, меѓу кои и во областа на енергетиката, не може да биде на штета на слободата на пазарот и претприемништвото како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија.

- Судот ги укина:

- членот 4 во деловите: "и се мнозинство во таа единица на локална самоуправа" и "постојано";

- членот 5 во деловите: "и се мнозинство во таа единица на локална самоуправа", "државните органи, јавните служби и правните лица основани од државата" и "и други инфраструктурни објекти"

алинеја 3 на членот 5 во делот: "и други";
алинеја 4 и 5 на членот 5;

- членот 6 став 1 во делот: "и се мнозинство во таа единица на локална самоуправа";

алинејата 1 во ставот 1 на членот 6 во деловите: "при меѓународни средби" и "политички";

алинејата 2 во ставот 1 на членот 6 во делот: "политички,"

и

- членот 8 во делот: "а се мнозинство во таа единица на локална самоуправа," од **Законот за употреба на знамињата на заедниците во Република Македонија** ("Службен весник на Република Македонија" бр. 58/2005) (У.број. 133/2005)

Законските одредби со кои се предвидува право на употреба на симболи на припадниците на заедниците според нивната процентуална застапеност на ниво на единицата на локална самоуправа не се во согласност со Амандманот VIII на Уставот, од причина што во него такво право е дадено на сите припадници на заедниците без оглед на нивната процентуална застапеност. Со тавите одредби се доведуваат во привилегирана положба граѓаните припадници на заедниците кои се мнозинство во конкретна единица на локална самоуправа, по однос на останатите припадници кои не се мнозинство.

Пред и во објектите на единицата на локалната самоуправа постојано може да биде истакнато единствено општинското знаме, кое означува дека на конкретно географски определена територија живеат и делуваат во организиран облик, на локално ниво, граѓаните на Република Македонија од таа општина, без оглед на нивната национална припадност.

Пред и во објектите на државните органи, јавните служби и правните лица основани од државата, уставно е издржано единствено истакнување на државното знаме како израз на државниот суверенитет, но не и на знамето на припадниците на заедниците како израз на идентитетот и особеностите на заедниците.

Не е во согласност со членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот и владеењето на правото како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија определбата на законодавецот знамето на припадниците на заедниците да биде истакнато на недефинирани инфраструктурни објекти, при состојба кога законската норма претходно содржи децидно набројување на инфраструктурните објекти пред кои тоа ќе биде истакнато.

При состојба кога законската одредба децидно ги набројува сите видови празници, како што се државните, општинските и верските, не постои уставна оправданост за формулација „и други“ и оставената можност покрај децидно наброените празници знамето на припадниците на заедниците да биде истакнато и на недефинирани, неопределени празници, што не е во согласност со членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот и владеењето на правото како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија.

Уставно е оправдано единствено истакнување на државното знаме при пречек или испраќање на носителите на највисоките државни функции или пак при посети на странски државници или високи преставници на меѓународната заедница, затоа што истакнувањето на знамето на припадниците на заедниците не може да добие третман на знаме со кое се изразува и негува идентитет на припадниците на заедниците. По повод вакви настани единствено може да се изразува државниот суверенитет.

Симболиката на истакнување на знаме на припадниците на заедниците на една меѓународна политичка средба или меѓународна политичка манифестација нема уставна оправданост, бидејќи според концепцијата на Уставот на Република Македонија тоа спаѓа исклучиво во надлежност на државата и нејзините органи, односно во надлежност на Претседателот на Република Македонија, Собранието на Република Македонија и Владата на Република Македонија кои можат да се јават како организатори или пак да учествуваат на меѓународни политички средби. Уште повеќе што единиците на локалната самоуправа не можат да се јават како организатори или учесници на меѓународни политички средби.

Не постои и уставна оправданост на употреба на знамето на припадниците на заедниците на меѓународен спортски настан во кој државата, треба да ги брани државните бои на меѓународен план,

при тоа изразувајќи го идентитетот и суверенитетот на Република Македонија.

Истакнатото знаме на припадниците на заедниците не може да ја одразува нивната особеност и идентитет со цел да се разликуваат од останатите учесници на меѓународните политички средби, меѓународните натпревари, меѓународните научни собири на кои исклучиво може да се претставува или да учествува Република Македонија со цел изразување, негување и развивање на идентитетот на Република Македонија, како суверена држава.

- Судот ги укина член 20 став 4 точка 4 и став 5 алинеја 3, член 21 точка 1, член 24 став 1 алинеја 4, член 25 став 1 алинеја 4 и член 30 став 1 точка 5 од **Законот за стечај** („Службен весник на Република Македонија“ бр.34/2006 и 126/2006) (У.број. 63/2006)

Со оспорените одредби од член 20 став 4 точка 4 и став 5 алинеја 3, член 21 точка 1, како и членот 30 став 1 точка 5 од Законот за стечај се повредува уставниот принцип на претпоставена невиност и принципот на законитост во казнувањето и се ограничува правото на работа и учество во врешње на јавна функција.

Барањето од физичкото лице (член 24 став 1 алинеја 4) да достави доказ дека не е осудено за кривично дело што го прави неподобно за стечаен управник, иако овој доказ не се бара да се достави во кривичноправен контекст, односно нема самообвинувачки квалитет, обврската за неговото доставување има ефект врз однесувањето на поединецот, што е проблематично како од аспект на заштита на човековото достоинство, така и од аспект на презумцијата на невиност на која се надворзува забраната од лицето да се бара доказ за осудуваност, односно неосудуваност.

Исто така, и по однос на членот 25 став 1 алинеја 4 од Законот, Судот смета дека обврската на друштвата, да достават доказ дека друштвото не е осудено..., не е во согласност со наведените уставни принципи, што од друга страна пак значи дека обврската за доставување на таков доказ не треба да постои како услов за добивање лиценца за стечаен управник и за друштвото.

- Судот го укина членот 20 став 2 од **Законот за спречување судир на интереси** („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/2007) (У.број. 142/2007)

Судот оцени дека нема уставен основ за регулирање на посебна забрана за вршење на раководни функции во здруженијата на граѓаните за одредена категорија членови поради тоа што истовремено тие имале јавни овластувања во органите на државната власт.

б) Судот укина одредби и во повеќе **подзаконски акти** и тоа:

- Судот ги укина **Одлуката за донесување на Статутот на општина Струга** бр.07-4230/4 од 3 август 2006 година и **Статутот на општина Струга** бр.07-4230/3 од 3 август 2006 година („Службен гласник на општина Струга“ бр.8/2006) (У.бр. 179/2006).

Во овој предмет Судот изрази став дека статутот на општините, како пропис кој го регулира прашањето за утврдување и употреба на грбот и знамето на општината, како и прашањето за употребата на јазиците и писмата во работата на Советот на општината на кои зборуваат помалку од 20% од граѓаните во општината, не е во согласност со Уставот на Република Македонија и членовите 7 став 2 и 41 став 3 од Законот за локалната самоуправа, кога е донесен во постапка каде не е запазано правилото за присуство и мнозинство гласови од присутните членови на советот кои припаѓаат на заедниците кои не се мнозинско население во општината.

- Судот го укина **Правилникот за определување на висината на надоместокот за издадена лиценца за вршење курирски услуги** („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/2005) донесен од министерот за транспорт и врски на Република Македонија (У.број. 177/2006).

Судот оцени дека овластувањето на министерот со подзаконски акт да разработува законска одредба нема уставна и

законска основа во случај кога законскиот основ за таквата разработка е одстранет од правниот поредок.

- Судот го укина **Правилникот за критериумите за утврдување на организационите единици во јавните здравствени установи кои не можат да се издаваат под закуп** („Службен весник на Република Македонија“ бр.32/2006 и 4/2007), донесен од министерот за здравство на Република Македонија (У.број. 16/2007)

Спротивна на одредбите од Уставот и Законот за организација и работа на органите на државната управа е министерот за здравство во подзаконски акт, без постоење на критериуми во Уставот и законите, да определува услови од кои зависи положбата на вработените во здравствените установи и правото на граѓаните на остварување на здравствена заштита.

Судот ја укина **Уредбата за условите за вршење на безбеден и уреден јавен воздушен превоз** („Службен весник на Република Македонија“ бр.73/2006) (У.број. 93/2007)

Оспорената Уредба не е во согласност со темелната вредност на уставниот поредок на Република Македонија предвидена во членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, односно со владеењето на правото и правната сигурност од причина што истата не е усогласена со важечката правна регулатива, односно со членот 33 став 1 од Законот за воздухопловство кој со измените и дополнувањата на законот целосно содржински е изменет.

- Судот ги укина член 1 став 1 во делот „основните начела на организацијата“ и членовите 5, 6, 25 и 27 од **Деловникот на народниот правобранител** („Службен весник на Република Македонија“ бр.11/2005) (У.бр. 147/2007).

- Судот ја укина **Одлуката за донесување на Детален урбанистички план за „Влае 1 урбан модул 5.2“ бр.07-5042/2 од 16 октомври 2006 година**, донесена од Советот на општина Карпош, објавена во „Службен гласник на општина Карпош“ бр. 12 од 18 октомври 2006 година (У.број. 208/2006)

Кога во постапката која претходела на донесување на Одлука за донесување на Детален урбанистички план, не е писмено изветено секое лице кое поднело анкетен лист со образложение за прифаќање, односно неприфаќање на неговите забелешки или предлози, се повредува членот 8 став 1 алинеја 10 од Уставот и Законот за просторно и урбанистичко планирање.

- Судот ја укина **Одлуката за утврдување на зони на зелен појас и определување простор за изградба на рекреативни површини, број 07-4070/7** од 28 јули 2006 година, донесена од Советот на општина Струга („Службен гласник на општина Струга“ бр. 7/2006) (У.број. 184/2006)

Генералниот урбанистички план за крајбрежното подрачје - секција Црни Дрим Струга, советот на општината може да го менува само со спороведување на законски пропишана постапка за донесување, односно изменување на генерален урбанистички план, а не и со донесување Одлука за утврдување на зони на зелен појас и определување простор за изградба на рекреативни површини.

- Судот ја укина **Одлуката за донесување на измените на дел од Генералниот урбанистички план за крајбрежно подрачје - секција Црн Дрим Струга бр.07-443/43**, донесена од Советот на општината на 19 јуни 2001 година и објавена во „Службен гласник на општината Струга“ бр.6/2001 (У.број. 195/2006)

Судот оцени дека постапката за донесување на Одлуката за изменување и дополнување на Генералниот урбанистички план за крајбрежното подрачје - секција Црн Дрим - Струга бр.07-443/43 од 19 јуни 2001 година, донесена од Советот на општина Струга не е спроведена согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање.

- Судот ја укина **Одлуката за промена на цената за собирање и депонирање на смет**, донесена од Работничкиот совет на Јавното претпријатие за комунални, производни и услужни дејности „Фортуна“ од Штип, број 0201-375 од 20 октомври 1994 година. (У.бр.222/2006)

Одлуката на јавно претпријатие за вршење на комунални дејности која не е донесена по претходна согласност од основачот и со која цената за собирање и депонирање на смет се утврдува фиксно, а не според мерна единица, не е во согласност со Законот за комунални дејности.

- Судот ја укина **Одлуката за утврдување минимална и максимална граница за изнесување на сметот по м² за домаќинствата, донесена од Комуналното јавно претпријатие „Водовод“ Кочани, бр. 0202-867 од 28.11.2006 година, со Заклучокот за давање согласност на Одлуката, донесен од Советот на општина Кочани, бр. 07-2362/1 од 27.12.2006 година. (У.број. 24/2007)**

Определувањето на цената за собирање и депонирање на смет за домаќинствата во зависност од извршено групирање на корисниците на услугите по просечна минимална и максимална станбена и дворна површина, наместо по метар квадратен за реално извршена комунална услуга, значи определување на цената на услугата спротивно на Законот за комунални дејности и повреда на принципот на еднаквост на граѓаните, бидејќи оние кои располагаат со помала станбена површина ќе бидат доведени во ситуација да плаќаат надоместок за услуга за површини што ги немаат, а оние што користат поголеми станбени, односно дворни површини, ќе ја користат услугата за целата површина со која располагаат, а нема да плаќаат за услугата во целост.

- И во 2007 година Судот во повеќе предмети поништи одлуки донесени од страна на советите на единиците на локалната самоуправа со кои спротивно на Законот за локалната самоуправа се утврдуваа надоместоци за членовите на советот, градоначалникот или координатори на пратенички групи. Од вкупно 12 ваки предмети, 10 одлуки се однесуваа на одлуки донесени од страна на Советот на општина Аеродром.

2) Решенија за неповедување постапка

Во текот на 2007 година Уставниот суд на Република **Македонија со решение за неповедување постапка за оценување** на уставноста на закони, односно уставноста и законитоста на подзаконски акти заврши 96 предмети.

а) Од овие предмети во кои предмет на уставно-судска оцена биле **закони**, како покарактеристични ги издвојуваме следниве:

- Уставниот суд не поведе постапка за оценување на уставноста на членовите: 9 став 2, 15 став 2, 18 став 2, 20 став 1 и 2, 39, 41, 47 став 2 точка 1 алинеи 2 и 3 и член 52 став 6 од **Законот за оружјето** („Службен весник на Република Македонија“ бр.7/2005 и 47/2006). (У.бр. 41/2006)

Со условот кој се предвидува со оспорената одредба, според која лицето кој сака да добие одобрение за набавување на оружје од категорија Ц, покрај другите услови утврдени во членот 9, физичкото лице треба да биде и активен член на ловечко или стрелачко друштво, не се повредува уставното начело за слободно здружување на граѓаните утврдено во членот 20 од Уставот.

Разликата во исполнувањето на условот од член 9 став 1 точки 3 и 6 од Законот од страна на припадниците на вооружените сили, полицијата, службата за обезбедување на казнено-поправните установи и други работници на државни органи кои со посебни прописи се овластени да носат оружје, кој услов се докажува со исправа издадена од соодветен орган, а другите граѓани да подлежат на лекарски преглед и полагање на стручен испит, не значи нееднаквост меѓу граѓаните, односно не може да се постави прашањето на согласноста на оспорениот став 2 на членот 15 со членот 9 од Уставот, затоа што овие лица не се наоѓаат во иста правна положба.

Предвидувањето на обврската на трговските друштва што вршат промет со оружје со која се предвидува дека тие се должни во рок од пет дена од извршената набавка на оружјето да достават извештај за пробните испукувања до надлежниот орган, не е против уставно и не би можело да ја доведува во прашање уставноста на

одредбата од членот 18 став 2 од Законот од причини што законодавецот има право да ги утврдува условите под кои трговските друштва можат да вршат промет со оружје.

Со предвидените овластувања надлежниот орган да има право да одбие да издаде дозвола за оружје, односно дозвола за поседување на оружје поради причините утврдени во оспорениот член 20 став 1 и 2 од Законот, не се повредува правото на сопственост, особено затоа што за оружје за кое не може да се докаже потеклото, секогаш постои сомневање дека истото претставува имотна корист од кривично дело или прекршок. Во однос на прометот на оружје, муницијата и деловите на оружје, од исклучителна важност е одредбата од членот 53 од Законот, која утврдува дека во промет може да се пушти оружје, муниција и делови на оружјето кои се испитани, жигосани, односно обележани согласно со прописите за испитување и жигосување, односно обележување на рачното огнено оружје и муниција.

Со оспорената одредба од Законот според која во случај на смрт на сопственикот на оружјето, членовите на неговото семејство и другите лица кои со него живееле во исто семејно домаќинство се должни во рок од 30 дена од смртта на лицето да го предадат оружјето до надлежниот орган, не се повредува правото на сопственост на оружјето, туку тоа право, имајќи го предвид посебниот (опасниот) карактер на оружјето, временски се ограничува и тоа од моментот на смртта на сопственикот до правосилното завршување на оставинската постапка, што значи дека наследниците на сопственикот на оружјето имаат право оружјето или да го отуѓат или да поднесат барање за издавање на дозвола за оружјето.

Не може да се постави прашањето за согласноста на одредбата од законот со која се предвидуваат случаите кога се поништува дозволата за оружје, дозволата за носење на оружје и дозволата за поседување на оружје од причини што природата на оружјето е таква што ја прави нужна потребата со закон да се предвидуваат наведените случаи.

Законодавецот има право да ги утврдува согласно членот 29 став 1 од Уставот условите подносителите на барањето, оснивачите на трговското друштво и одговорното лице во правното лице, за да добијат одобрение за производство на оружје и муниција и поправање на оружје, како и просторните и техничките услови за оваа намена.

- Уставниот суд не поведе постака за оценување на уставноста на член 1 став 1 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за политичките партии** („Службен весник на Република Македонија“ бр.5/2007). (У.бр. 23/2007)

Законското утврдување на минималниот број на граѓани како услов за основање на политичка партија не преставува дел од одредбите кои имаат функција на утврдување на основи за ограничување на остварување на слободата на политичкото здружување и дејствување.

Имено, утврдување на минимален број на членови за основање политичка партија, во суштина е поврзано со легитимната цел да се промовираат такви облици на здружување и дејствување кои ќе бидат носители на идеи зад кои стои респектибилно тело со определено влијание на исходот на изборите за претставничките тела.

Според тоа, Судот оцени дека утврдениот минимален број од 1000 граѓани како услов за основање на политичка партија во однос на бројот на граѓаните кои имаат општо избирачко право во Републиката, не е прекумерен и е прифатлив и не може да се смета дека претставува пречка за основање и пререгистрација на политички партии, поради што Судот не го постави прашањето за согласноста на член 1 став 1 од Законот со уставните одредби.

- Уставниот суд не поведе постапка за оценување на уставноста на член 16, член 22-б, став 1 точка 2 и член 64 од **Законот за денационализација** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/1998, 31/2000, 42/2003) (У.број. 72/2006).

Неповедувајќи постапка за оспорените одредби, Судот изрази став дека Законот за денационализација е донесен за поранешните сопственици и нивните наследници при што првенствено треба да се имаат предвид нивните имотни права и интереси, а не првенствено интересите на државата или на други субјекти. Поранешните сопственици и корисниците на имотот според тоа не се во еднаква правна положба и не можат да бидат подведени

под еднаков режим при уредувањето на прашањето за денационализацијата.

Мирното и непречено владение врз градежно неизградено земјиште на корисникот на тоа земјиште, не може да му конкурира на правото на сопственост на поранешните сопственици кое ужива уставна гаранција и заштита во одредбата од членот 30 од Уставот. Оттука, и оспорените одредби од Законот за денационализација се во функција на остварување на целта на денационализацијата – враќањето на имотот на поранешните сопственици, и тие воопшто не можат да се доведат под сомнение на членот 30 од Уставот кој всушност и ја гарантира сопственоста и кој само од аспект на поранешните сопственици, односно нивните наследници може да се доведува во контекст на прашањето за денационализација.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 137 став 2 во делот „од областа на медицинските или стоматолошките науки“ и во делот „и положен испит за директор согласно со овој закон“, став 3 во делот „од областа на економските науки или јавно здравствениот менаџмент“ и во делот „и положен испит за директор согласно со овој закон“ и на став 6 од **Законот за здравствената заштита** („Службен весник на Република Македонија“ бр.38/1991, 46/1993, 55/1995, 10/2004, 84/2005, 111/2005, 65/2006 и 5/2007). (у.бр. 26/2007)

Законското определување на условите за директор на јавна здравствена установа (медицински или стоматолошки факултет, како и економски или факултет за јавно здравствен менаџмент, положен испит за директор), има уставна основа во член 32 став 5 според кој со закон се уредуваат правата од работниот однос.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 226 од Законот за општата управна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр.38/2005) и член 8 од **Законот за управните спорови** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2006) (У.бр. 154/2006).

Имајќи го предвид Амандманот XXI од Уставот Судот оцени дека право е на законодавецот со закон да го предвиди или не правото на жалба или друг вид на правна заштита за определени поединечни правни акти донесени од страна на орган на управата.

Остварувањето на судска заштита во управен спор не зависи од видот на самиот акт туку од фактот дали со определен акт донесен во управна постапка се решава за право и обврска на странката односно дали тој акт има карактер на управен акт.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 12 став 1 алинеја 4 од **Законот за адвокатурата** („Службен весник на Република Македонија“ број 59/2002, 60/2006 и 29/2007) (У.бр. 191/2006).

Пропишувањето на потребно минимално искуство на правни работи, чие траење се разликува во зависност од тоа дали е стекнато на правни работи во адвокатска канцеларија и правосудни институции или на други правни работи, како еден од посебните услови неопходни за стекнување право за вршење адвокатска дејност, претставува решение чија целисходност ја цени законодавецот, а е во функција на обезбедување услови за градење на адвокатурата како самостојна, независна и стручна јавна служба која пружа правна помош во заштитата на слободите и правата на човекот и граѓанинот, подигнати на ниво на темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија.

- Судот не поведе постапка за оценување уставноста на член 46 став 2 од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005) (У.бр. 48/2007).

Не може да се постави прашањето за согласноста на оспорената одредба од Законот за работни односи со Уставот, имајќи предвид дека периодот од четири години како услов за трансформација на работниот однос се однесува на случаите на засновање на работен однос на определено време и негова трансформација во неопределено време од моментот на засновање на работниот однос, а не од моментот на влегување во сила на законот.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 23 точка 1 во делот: „со исклучок на првиот промет кој ќе се изврши во период до пет години по изградбата“ од **Законот за данок на додадена вредност** („Службен весник на Република Македонија“

бр.44/1999, 59/1999, 86/1999, 11/2000, 8/2001, 21/2003, 19/2004, 33/2006, 45/2006 и 101/2006) (У.бр. 44/2007).

Правото законодавецот да го воведува данокот на додадена вредност и истовремено да го уредува неговото пресметување и плаќање е во согласност со член 33 од Уставот на Република Македонија.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на целината на **Законот за употреба на знамињата на заедниците во Република Македонија** ("Службен весник на Република Македонија" бр. 58/2005) и целината на член 4, член 5, член 6 и член 8 и посебно оспорените член 1, член 2 и член 3 од истиот закон. (У.бр. 133/2005)

Изборот на знаме на друга држава, како знаме кое ќе служи за симболизирање на идентитетот и особеностите на одредена група на припадници на заедници кои не се мнозинство во Република Македонија не ги повредува уставните одредби, бидејќи така избраното знаме не би можело да го загрози суверенитетот и државниот интегритет на Република Македонија се до тогаш до кога во неговата употреба ќе значи само изразување припадност на одредена заедница во функција на Амандманот VIII на Уставот.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 7 став 3 алинеја 3, во делот „и донесува подзаконски акти од областа на воздухопловството согласно со ЕУ, ИЦАО, ЕЦАЦ, ЕУРОЦОНТРОЛ и ЈАА/ЕАСА“, од **Законот за воздухопловство** („Службен весник на Република Македонија“ бр.14/2006 и 24/2007) (У.бр. 92/2007).

Донесувањето подзаконски акти од областа на воздухопловството од страна на Агенцијата за цивилно воздухопловство, при што тие акти мора да се во согласност со меѓународните правила, има уставна основа со оглед дека тие меѓународни правила се ратификувани од Собранието на Република Македонија и станале дел од внатрешниот правен поредок, а Агенцијата не може да ги менува, туку само да ги операционализира.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на: член 1 став 1 во делот „ кои го дале својот потпис за основање само на една политичка партија“, член 3 ставовите 2 и 3, член 5, член 6, член 12 став 1 во делот „и образецот од член 1 став 3 и член 2 став 1 на овој закон“ од **Законот за изменување и дополнување на Законот за политичките партии** ("Службен весник на Република Македонија" бр.5/2007) и член 41 од **Законот за политичките партии** ("Службен весник на Република Македонија" бр.76/2004 и 5/2007) (У.бр. 50/2007)

Определбата според која граѓанинот може да го даде својот потпис за основање само на една политичка партија, треба да се толкува во смисла дека граѓанинот истовремено не може да биде основач и член на две или повеќе политички партии, туку може да биде основач или член само на една политичка партија преку која ја изразува својата политичка определба, со што не се повредува неговото право на слободно политичко организирање гарантирано со член 20 од Уставот на Република Македонија.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на **Законот за полиција** („Службен весник на Република Македонија“ бр.114/2006) (У.бр. 42/2007).

Согласно Амандман X точка 2 на Уставот на Република Македонија, само законите кои непосредно односно директно ги уредуваат прашањата од областа на културата, употребата на јазиците, образованието, личните документи и употребата на симболите, се донесуваат од Собранието на Република Македонија со мнозинство гласови од присутните пратеници и со мнозинство гласови од присутните пратеници кои припаѓаат на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија односно со двојно мнозинство.

Со оглед на тоа што Законот за полиција не уредува прашања од областите наведени во Амандман X точка 2 на Уставот на Република Македонија, па ни прашањето за употребата на јазиците, Судот утврди дека неговото недонесување на начин определен во Амандман X точка 2 на Уставот на Република Македонија не е во несогласност со определбата од наведениот амандман.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 33 ставовите 1 и 5 од **Законот за извршување** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2005, 50/2006 и 129/2006) (У.бр. 76/2007).

Судот изрази став дека со пропишувањето можност за поднесување на жалба до второстепената комисија на Владата во постапката за именување извршители, се обезбедува заштитата на правата на незадоволните кандидати и функционирање на принципот на еднаков пристап до секое работно место, под еднакви услови, гарантиран со член 32 од Уставот, со што законодавецот обезбедил нормативни претпоставки за заштита на правата на кандидатите од евентуално самоволно и арбитрерно одлучување на министерот при именување на извршителите.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 11 ставовите 2, 3 и 4, член 12 алинеја 7, член 12-а ставовите 1, 2, 3 и 5, член 18 ставовите 3 и 4, член 34 став 1 и член 37-а од **Законот за адвокатурата** („Службен весник на Република Македонија“ број 59/2002 и 60/2006) (У.бр. 31/2007)

Овластувањето за Адвокатската комора, да го определи изгледот на тогата што ќе ја носат адвокатите и условите под кои истата се носи, произлегува од статусот и улогата на Адвокатската комора, како организирана форма преку која се изразува самостојноста и независноста на адвокатската дејност

Воведувањето на адвокатски испит, како еден од условите за запишување во Именикот на адвокатите, е неспорно право на законодавецот. Ова поради тоа што државата има обврска да создаде услови за стручно и квалитетно извршување на адвокатурата како уставно утврдена дејност, во која смисла и да ги утврди условите кои треба да ги исполнат лицата за стекнување статус на адвокат, а се со цел подигање на нивото на стручност и компетентност во извршувањето на функцијата. Притоа, право е на законодавецот да ја цени целисходноста од постоењето на секој посебен услов кој го пропишува за оваа намена.

Спроведувањето на адвокатскиот испит во Адвокатската комора, пред комисија составена од адвокати, ја одразува спецификата на испитот, односно дека станува збор за полагање испит кој се однесува само за дипломираните правници кои сакаат да

се бават со адвокатска дејност, поради што Судот оцени дека основано произлегува испитот да се организира од страна на Адвокатската комора како највисока и единствена организација во која членуваат сите адвокати во Република Македонија.

Воведувањето на адвокатската маркичка не значи воведување монополска положба и однесување на адвокатите како исклучиво единствени даватели на правна помош и услуги, од причини што адвокатска маркичка е фискален инструмент во функција на обезбедување евиденција на активностите на адвокатите заради утврдување на нивна даночна обврска, а не значи ослободување на адвокатите од даночна обврска, што би ги довело во привилегирана положба во однос на другите овластени лица кои пружаат услуги во одредени области.

Определбата искажана во оспорениот член 34 став 1 од Законот, според која Адвокатската комора на Република Македонија во својата работа е самостојна и независна, според Судот, претставува разработка на уставната определба за адвокатурата како самостојна и независна јавна служба што обезбедува и дава правна помош согласно со закон.

Уставниот основ за законско уредување на адвокатската дејност, подразбира и право на државата, односно законодавецот да обезбеди поголема заштита на граѓаните преку гарантирање на обештетување за штети предизвикани со несовесно работење на адвокатите. Тоа не е во функција на ограничување на адвокатите во вршењето на нивната дејност и ослабување на нивната моќ, како што се наведува во иницијативата, туку напротив, во функција на обезбедување поголема сигурност и доверба на граѓаните дека ќе ја добијат бараната правна помош од адвокатот, без опасност дека притоа ќе бидат оштетени поради несовесност.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 5 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/2006) (У.бр. 72/2007).

Кога одредени права на одредена категорија вработени лица се регулирани во друг закон, не се повредува принципот на еднаквост од член 9 на Уставот на Република Македонија, со тоа што

правата на инвалидите на трудот со преостаната работна способност се регулирани во Законот за пензиско и инвалидско осигурување.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на делот: „или пак се направени други неправилности“ од членот 32 и членот 33 став 1 од **Законот за Народниот правобранител** ("Службен весник на Република Македонија" бр.60/2003)(У.бр. 105/2007).

Законското овластување за преземање на дејствија или барање да се преземат одредени дејствија од страна на Народниот правобранител, во случаите на сторени неправилности преставува законски разработена надлежност, врз основа на даден уставен основ, имајќи предвид дека Уставот определил надлежноста на Народниот правобранител да се уреди со закон. Притоа, така констатираните неправилности можат во крајна линија да доведат до повреда на уставните и законските права на граѓаните или до повреда на начелата на недискриминација и соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на: член 126 став 1 и член 127 од **Законот за судовите** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2006) (У.бр. 110/2007).

Право е на законодавецот при промена на режимот на уредување на прашањето за потребните услови за избор на судии во основните судови да го уреди и преминот од стариот во нов режим (преоден режим) на начин што ќе овозможи за одреден период судиите во основните судови да бидат избрани според претходниот режим, а со цел да не биде доведен во прашање континуитетот и непреченото вршење на судската функција.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 101 став 3 и член 104 ставовите 1 и 6 од **Законот за електронските комуникации** („Службен весник на Република Македонија“ број 13/2005) (У.бр. 69/2007)

Со определбата поединечниот приказ на податоци за локалниот телефонски сообраќај да не биде елемент на деталната сметка, туку да се доставува само по барање на претплатникот, без

надоместок, не се отстапува од обврската на операторот кон претплатникот за обезбедување на увид и информирање за фактичката состојба со реализираниот локален телефонски сообраќај во пресметковниот период, како елемент од кој зависи висината на надоместокот за овие услуги.

При пропишувањето забрана за операторот на јавни комуникациски мрежи да не смее да го ограничи пристапот до јавните комуникациски услуги и/или да го исклучи претплатникот и да го раскине договорот, до донесување на конечна одлука, во случај кога претплатникот ќе поднесе приговор во врска со сметката, но со обврска претплатникот да го плати износот во определениот рок, законодавецот го имал предвид приговорот како форма на правна заштита гарантирана со Уставот.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 7 став 2 алинеја 4 од **Изборниот законик** („Службен весник на Република Македонија“ 40/2006) (У.бр.125/2006).

Определувањето на неосудуваноста како посебен услов за избор за пратеник, член на совет и градоначалник произлегува од потребата со закон да бидат уредени прашањата за постоење на подобност на лицето за ефикасно вршење на овие јавни функции, со што се исклучува можноста да се јават елементи на сомнение што би го направиле пратеникот, членот на советот односно градоначалникот, недостоен за вршење на овие јавни функции.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 4-а став 5 од **Законот за вработување на инвалидни лица** („Службен весник на Република Македонија“ бр.44/2000, 16/2004, 62/2005 и 113/2005) (У.бр. 204/2007).

Со законското решение за барање на позитивно мислење од Комисијата при Министерството за труд и социјална политика за потребите инвалидно лице да може да биде работодавец или да врши работа на одговорно лице кај работодавец, не се повредува единствената можност за вработување на граѓаните, ниту пак се врши дискриминација меѓу инвалидните лица и другите граѓани, со што и не се повредуваат одредбите од Уставот на Република Македонија.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 6 став 6 од **Законот за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води** („Службен весник на Република Македонија“ бр.68/2004 и 28/2006) (У.бр. 146/2007).

Определбата на законодавецот да се плаќа два пати поголема цена за секој кубен метар потрошена вода за пиење над просечната потрошувачка (прекумерна потрошувачка на водата за пиење) не е во спротивност со Уставот.

Ваквата определба не преставува казна, туку мерка за заштитата и унапредувањето на животната средина и на природата, како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија и посебно на водата како добро од општ интерес и има за цел да се овозможи снабдување со вода за пиење на сите корисници под приближно еднакви услови.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 3 став 1 и членот 118 ставови 4 и 5 од **Законот за средното образование** ("Службен весник на Република Македонија" бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007 и 49/2007) (У.бр. 132/2007).

Целината на членот 42 од Уставот и неговиот став 2 не е поставена како одредба што го гарантира право на работа, туку како одредба што гарантира заштита на лицата помлади од 15 години живот. Во неа е содржана само можност за остварување на право на работа по навршени 15 години живот.

Правото на средно образование не е уставна категорија но како повисоко поставена вредност при одсуството на изречна забрана за воведување на задолжителност во другите повисоки степени на образование во Уставот не може да доведе до повреда на уставните одредби.

Не е во спротивност со Уставот прекршочно да се санкционираат граѓаните (родителите, односно полнолетните ученици) во случај кога не ја почитуваат определбата на законодавецот за задолжително средно образование

б) Од предметите завршени со решение за неповедување на постапка за оценување на уставноста односно законитоста, во кои предмет на уставно-судска оцена биле **подзаконски акти**, како покарактеристични ги издвојуваме следниве:

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на член 4 од **Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за поблиските просторни услови, опремата и кадрите за основање и работење на здравствените организации** („Службен весник на Република Македонија“ бр.30/2005)(У.бр. 194/2006).

Со условот кој е предвиден во Правилникот за поблиските просторни услови, опремата и кадрите за основање и работење на здравствените организации, а кој се однесува за обезбедување во ординациите за општа медицина, и на кадар од редот на здравствен работник со средно или вишо образование од областа на медицината со положен стручен испит, не се повредуваат уставните вредности за еднаквоста на граѓаните пред Уставот и законите и слободата на пазарот и претприемништвото. Ова поради тоа што со Правилникот се врши операционализација на минимумот услови кои треба да бидат исполнети согласно со овластувањето во Законот за здравствена заштита, и условот за обезбедување на наведениот кадар подеднакво се однесува на сите здравствени установи, односно и на тие кои биле основани и на новите кои ќе треба да се основаат.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на **Одлуката за донесување на Генерален урбанистички план на Охрид 2002 – 2012**, бр. 1348/2 од 30 јуни 2006 година, донесена од Советот на општина Охрид („Службен гласник на општина Охрид“ бр. 7 од 3 јули 2006 година) (У.бр. 143/2006).

Одредбата од членот 23 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање која на стручната расправа по нацртот на генералните урбанистички планови предвидува учество, меѓу другите, и на лица од подрачјето опфатено со планот, според Судот, треба да се толкува дека ги опфаќа лицата од подрачјето за кое се изготвува генералниот урбанистички план кои се стручни лица – поединци, кои како експерти од определни области можат да дадат свои стручни согледувања, мислења и забелешки по нацртот на генералниот урбанистички план. Ова произлегува од одредбите од Законот кои

прават дистинкција помеѓу генералните и деталните урбанистички планови во делот на партиципацијата на јавноста во постапката за нивното изготвување, така што по генералниот урбанистички план е пропишано да се организира стручна расправа со стручни лица, а по деталните урбанистички планови се организира јавна презентација и јавна анкета.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на **Одлуката за критериумите и постапката за распределба на финансиски средства на здруженијата на граѓаните и фондациите од Буџетот на Република Македонија** ("Службен весник на Република Македонија" бр.60/2000), донесена од Владата на Република Македонија (У.бр. 56/2007).

Не е спротивно на Уставот во правниот поредок да егзистира подзаконски акт што својот законски основ го изгубил со престанокот на важење на законот за календарската година на која се однесувал, во случај кога во законот што е донесен за следните календарски години за таков вид на акт повторно постои законски основ и кога тој акт е во функција на извршување на законите за иста проблематика.

- Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 3 во делот „и подзаконски прописи“; член 31 став 1 во делот „освен во случаи предвидени со закон“; и член 31 став 2 од **Кодексот на полициска етика, донесен од министерот за внатрешни работи** на Република Македонија (У.бр. 148/2007).

Со Кодексот на полициската етика се врши прецизирање на надлежностите на Министерството за внатрешни работи, како орган на државната управа, од причини што подзаконските акти донесени во врска со внатрешните работи се во функција на извршување на законите.

3. Барања за заштита на слободи и права

Од вкупно 10 барања за заштита на слободи и права решени во текот на 2007 година, Судот само во еден случај донесе одлука за одбивање на барањето.

- Судот го одби барањето на Беќири Уљуси, Арифџи Мугни, Хусеини Јетон и Мухареми Таџедин за заштита на слободите и правата од член 110 алинеја 3 од Уставот, кое се однесува на забрана на дискриминација на граѓаните по основ на национална и политичка припадност. (У.бр. 227/2006)

Одбивајќи го барањето, Судот образложи дека постоењето на неформални информации или некаква претстава во таа смисла која можеле да ја имаат директорот и членовите на Управниот одбор на претпријатието за политичката и партиската припадност на подносителите на барањето, не се доволно цврсти аргументи за тоа дека тие објективно знаеле за овие околности и се раководеле од истите при укинувањето на работните места во претпријатието, поради што престанокот на работниот однос на подносителите на барањето не може да се смета за случај на дискриминација по основ на национална и политичка припадност.

4. Судир на надлежност

За одбележување е дека по подолго време Уставниот суд донесе одлука со која беше решен судирот на надлежност помеѓу Централниот регистар на Република Македонија и основниот суд во Штип за постапување по пријава за упис во трговскиот регистар. Основ за постапување по предлогот во овој случај претставуваше постоење на конечен акт на Централниот регистар на Република Македонија и правосилен акт на Основниот суд во Штип со кои двата органи се огласиле за ненадлежни за упис на привремен управител во трговскиот регистар, односно постои негативен судир на надлежност. Со одлуката Судот утврди дека по пријавата за упис на Ацо Петров во Трговскиот регистар за привремен управител на ИМОБИЛИЈАРЕ ПРОДУКТ ДООЕЛ Свети Николе, надлежен е Централниот регистар на Република Македонија.

IV. ИЗВРШУВАЊЕ НА ОДЛУКИТЕ НА УСТАВНИОТ СУД

Во врска со извршувањето на одлуките, Уставниот суд дојде до сознание дека не се извршува Одлуката на Уставниот суд У.бр. 160/2006 година од 10 јануари 2007 година со која го укина членот 36-а став 1 во делот: „и проценетата пазарна вредност на имотот“ од Законот за спречување на корупцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/2002 и 46/2004).

Во оваа одлука Судот оцени дека оваа законска одредба во оспорениот дел создава несигурност кај граѓаните што е спротивно на начелото на владеење на правото, како и начелото за еднаквоста на граѓаните.

Во рамките на следењето на извршувањето на сопствените одлуки, Уставниот суд на Република Македонија се обрати до Министерството за финансии и до Управата за јавни приходи со барање за известување дали е постапено согласно Одлуката на Уставниот суд. Уставниот суд, исто така, се обрати и до Владата на Република Македонија од која, согласно член 87 од Деловникот на Уставниот суд, беше побарано да го обезбеди извршувањето на Одлуката на Судот.

V. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ

Согласно Деловникот на Уставниот суд работата на Судот е јавна.

Претставниците на средствата за јавно информирање редовно се покануваат да присуствуваат на седниците на Судот. Известување на јавноста за работата на Судот се врши континуирано и преку WEB - Интернет страницата на Уставниот суд за дневниот ред на секоја закажана седница. После секоја завршена седница претставниците на средствата за јавно информирање сеопфатно се информираат за одлуките и решенијата што ги донел Судот.

Одлуките и решенијата откако ќе бидат изготвени и потпишани од Претседателот на Судот се објавуваат на Интернет страницата на Уставниот суд, така што се достапни на стручната и друга јавност: (www.usud.gov.mk). Од крајот на минатата година веб

страницата на Уставниот суд е редизајнирана и содржински збогатена.

Информирањето на јавноста во 2007 година исто така се остваруваше и преку соопштенија и прес конференции.

VI. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во текот на 2007 година Судот оствари интензивна меѓународна соработка, во чии рамки неколку делегации од Судот посетија и присуствуваа на повеќе билатерални и мултилатерални настани. Во текот на оваа година акцентот на меѓународните активности на Судот беше ставен на билатералната соработка и унапредувањето и продлабочувањето на врските и соработката со уставните судови на Република Албанија, Република Бугарија и Република Словенија. Од активностите на меѓународната соработка ги издвојуваме следниве:

- Делегација на Уставниот суд на Република Македонија во состав од судиите Бранко Наумоски и д-р Бајрам Положани, во периодот од 14 до 17 февруари 2007 година учествуваше на тркалезна маса на тема „Положбата и улогата на Уставниот суд во идниот Устав на Република Црна Гора“ што во организација на Уставниот суд на Црна Гора и Мисијата на ОБСЕ во Црна Гора се одржа во Подгорица.

- На 8 и 9 март 2007 година судијата на Уставниот суд на Република Македонија г-дин Игор Спиrowsки учествуваше на Регионалната тркалезна маса на тема „Судска контрола на законодавството“ што се одржа во Скопје, во рамките на Регионалниот проект КАРДС 2003 на Европската комисија за независно судство.

- Делегација на Уставниот суд на Република Македонија составена од претседателот на Судот г-дин Махмут Јусуфи, д-р Зоран Сулејманов, судија на Уставниот суд и Симона Герасимова Јовановска, советник, од 23 до 27 април 2007 година престојуваше во Анкара, каде што учествуваше на Меѓународниот симпозиум на тема „Улогата на уставните судови во универзалниот мир и средба на

цивилизациите“ организиран по повод 45 Годишнината од постоењето на Уставниот суд на Република Турција.

Во рамките на овој настан, претседателот на Уставниот суд на Република Македонија г-дин Махмут Јусуфи оствари билатерална средба со претседателот на Уставниот суд на Република Турција г-ѓа Тулај Тугчу на која беше потпишан Меморандум за разбирање за билатерална соработка помеѓу уставните судови на двете земји.

- Во текот на месец мај 2007 година, делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд г-дин Махмут Јусуфи, престојуваше во Република Албанија во дводневна билатерална посета на Уставниот суд на Република Албанија. Посетата се оствари на покана од претседателот на Уставниот суд на Република Албанија д-р Ѓерѓи Саули и имаше за цел зајакнување и продлабочување на соработката помеѓу уставните судови на двете земји и размена на искуствата во сферата на уставно-судската заштита на човековите слободи и права.

Во рамките на оваа посета, делегацијата на Уставниот суд на Република Македонија на 12 мај се сретна и со претседателот на Република Албанија г-дин Алфред Мојсиу.

- Од 11 до 15 јуни 2007 година судиите на Уставниот суд на Република Македонија г-дин Игор Спировски и д-р Зоран Сулејманов учествуваа на VII –от Светски конгрес за уставно право кој во организација на Меѓународното здружение за уставно право се одржа во Атина, Грција.

- Од 14 – 16 јуни 2007 година судијата на Уставниот суд на Република Македонија Бранко Наумоски и советникот Симона Герасимова Јовановски учествуваа на Првиот симпозиум за владеење на правото во Централна и Источна Европа, што се одржа во Софија, Бугарија во организација на Бугарскиот институт за правни иницијативи и Правната иницијатива на Американската адвокатска организација (CEELI). Темата на симпозиумот беше Судските реформи и пристапувањето во Европската унија.

- Делегација на Уставниот суд на Република Македонија составена од д-р Трендафил Ивановски и Игор Спировски, судии на Уставниот суд, од 5-7 септември 2007 година, престојуваше во Талин, Естонија каде што учествуваа на Меѓународна конференција на тема:

Политички прашања во уставно-судската контрола: која е линијата на поделба помеѓу мешањето во политичкото одлучување и уставно-судската контрола“. Конференцијата се одржа по повод 15 годишнината од Усвојувањето на Уставот на Естонија, во организација на Врховниот суд на Естонија, во соработка со Венецијанската комисија.

- Во периодот од 5 до 6 октомври 2007 година во Ереван, Ерменија се одржа XII–та Меѓународна Конференција на тема: „Меѓународното искуство во соработката меѓу уставните судови и народните правобранители во полето на обезбедувањето и заштитата на човековите права“ на која учествуваше судијата на Уставниот суд на Република Македонија, г-дин Бранко Наумоски во придружба на г-ца Лариса Крушаровска, советник во Уставниот суд на Република Македонија. Судијата Бранко Наумоски, на Конференцијата имаше излагање на тема: „Уставните механизми за заштита на слободите и правата на граѓаните со посебен осврт на соработката на Уставниот суд на Република Македонија и Омбудсманот на Република Македонија. На Конференцијата учествуваа 25 земји со свои претставници од уставните судови или врховни судови со уставна надлежност како и од омбудсман институциите.

- На покана од претседателот на Уставниот суд на Република Македонија г-дин Махмут Јусуфи, делегација на Уставниот суд на Република Бугарија предводена од претседателот на Уставниот суд г-дин Румен Јанков, од 3-6 октомври 2007 година престојуваше во официјална посета на Уставниот суд на Република Македонија. Во текот на посетата беа разменети искуства на тема: „Местото и улогата на уставните судови во изградбата на демократското општество“.

- На покана од претседателот на Уставниот суд на Република Македонија г-дин Махмут Јусуфи, делегација на уставниот суд на Република Албанија предводена од претседателот на Судот д-р Владимир Кристо, од 17 до 20 октомври 2007 година престојуваше во официјална посета на Уставниот суд на Република Македонија.

- Делегација на Уставниот суд на Република Словенија предводена од судијата на Уставниот суд на Република Словенија д-р Звонко Фишер од 25-27 октомври 2007 година престојуваше во официјална посета на Уставниот суд на Република Македонија.

Во рамките на оваа посета, судијата на Уставниот суд на Република Словенија д-р Цирил Рибичич на Академијата за обука на судии и обвинители во Скопје одржа предавање на тема: „Заштита на човековите права во Европската Унија и Советот на Европа“.

- На покана на Венецијанската комисија, судијата на Уставниот суд на Република Македонија г-дин Игор Спиrowsки, на 16 и 17 ноември 2007 година учествуваше на Лисабонскиот форум 2007. Лисабонскиот форум претставува годишен форум на Центарот Север-Југ во соработка со Венецијанската комисија и Канцеларијата на Комесарот за човекови права на Советот на Европа. На Лисабонскиот форум се расправаше за улогата, функционирањето и активностите на националните институции за човекови права како и нивните односи со уставните судови.

- Во текот на 2007 година, судијата Мирјана Лазарова Трајковска, член на Венецијанската комисија на Советот на Европа, активно учествуваше во работата на Венецијанската комисија и на Советот за демократски избори.

VII. УСЛОВИ ЗА РАБОТА

Условите за работа на Уставниот суд во текот на 2007 година останаа непроменети. Тие како во поглед на просторното сместување, така и во однос на безбедноста се сосема несоодветни на положбата и надлежноста на Уставниот суд. Имено, Судот работи во изнајмени простории кои се несоодветни, а од таму произлегува и неможноста Судот кадровски да се екипира и технички да се опреми, како би можел уште подобро да ги извршува своите функции и надлежности утврдени со Уставот.

Како резултат на согледаните потреби и барање во Буџетот на Република Македонија за 2008 година се предвидени почетни средства за изградба на зграда за потребите на Уставниот суд на Република Македонија.

Прилог

ТАБЕЛАРЕН ПРЕГЛЕД
на вкупниот број на предмети примени во текот на 2007 година
и на видовите акти на Судот со кои се решени предметите

1. Структура на примени предмети според видот на подносителите на иницијативите:

Подносители на иницијативи	2007 година
Граѓани	196
Политички партии	6
Влада	7
Претпријатија и други организации и заедници	12
Органи на единиците на локална самоуправа	15
Здруженија на граѓани	15
Уставен суд на Република Македонија	8
Останато	2
Вкупно:	270

2. Структура на примени предмети според видот на оспорениот акт:

Вид на оспорен акт	2007 година
Закони	155
Статути	1
Колективни договори	3
Прописи на Владата и министерствата	25
Акти на единиците на локална самоуправа	42
Заштита на човекови слободи и права	7
Акти на јавни претпријатија	9
Акти на јавни служби	7
Акти на политички партии	/
Акти на Претседателот на Република Македонија	/
Претпријатија и други организации	3
Други акти	18
Вкупно	270

3. Структура на примени предмети според правната област која ја третираат:

Вид на правна област	2007 година
Финансии, надоместоци, придонеси и самопридонеси	19
Урбанизам	12
Комунални дејности	6
Работни односи	19
Права од пензиско-инвалидско осигурување	9
Социјални и здравствени односи	21
Имотно-правни прашања (правна заштита на сопственоста)	9
Стопанство	6
Локална самоуправа	27
Одбрана и безбедност	8
Образование и култура	10
Судство	18
Јавно информирање	3
Јавни давачки (провизија за судски полномоштва, манипулативни трошоци)	4
Судир на надлежност	1
Слободи и права	12
Други области	86
Вкупно	270

4. Видови акти на Судот со кои е завршена постапката по предметите:

Природа на акти	2007 година
Одлука за укинување	51
Одлука за поништување	12
Одлука за одбивање	1
Одлука за утврдување	1
Решение за неповедување постапка	96
Решение за отфрлање на иницијативата/барањето	82
Решение за запирање на постапката	1
По член 16 од Деловникот на Судот	7
Предмети завршени на друг начин	4
Вкупно:	255

Уставен суд на Република Македонија